

ابزارهای آموزش برخط: نکته‌های کاربردی

اشاره

همه ما به عنوان علاقمندان به یادگیری، به برنامه‌های برخطی نیاز داریم که به شکوفایی خلاقیت، مهارت‌های مشترک، ارتقای مطالعه، بازاریابی و سازمان‌دهی‌مان کمک کند. دانش‌آموزان در عصر دیجیتال نیازهای متنوعی دارند که برآوردن آن‌ها مستلزم وجود محیط‌های آموزشی گوناگون است. کلاس‌های سنتی در حال تغییراند و دانش‌آموزان دیگر به یک اتاق چهاردیواری محدود نیستند. داشتن ارتباط با یکدیگر در هر جا یکی از ابعاد این تغییرات است. این روزها دانش‌آموزان می‌توانند با استفاده از ابزارهایی مثل تلفن همراه و تبلت با افرادی غیر از هم‌کلاسی‌هایشان ارتباط داشته باشند. با توجه به آنکه میان یادگیری الکترونیکی و تدریس برخط تفاوت وجود دارد، در این مقاله، ضمن توضیح تدریس برخط و ذکر تفاوت‌های آن با یادگیری الکترونیکی، به نکته‌های کاربردی تدریس برخط اشاره خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: ابزارهای تدریس برخط، یادگیری مجازی، آموزش و یادگیری

مقدمه

از منابع برخط، در انجام تکالیف به یادگیرندگان کمک می‌کند. این نوع از یادگیری تنها به محتوای صفحات وب محدود نیست، بلکه شامل ایجاد و خلق محتویات جدید از طریق وبسایت‌هایی است که امکان دسترسی شخصی به صفحات وب را فراهم می‌کنند (مانند وبلاگ).

وبسایت‌هایی وجود دارند که امکان به اشتراک گذاشتن صوت، تصویر و متن به صورت vodcast, podcast را به یادگیرندگان می‌دهند (پیشین).

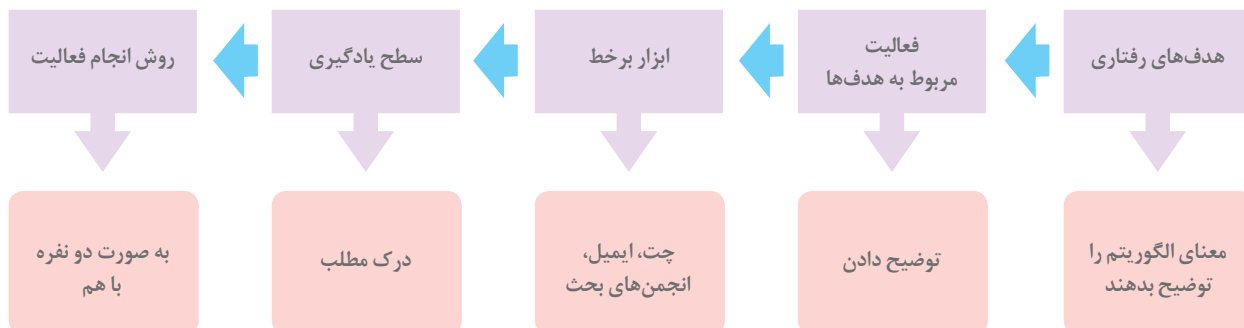
آموزه‌های تدریس برخط

شاید برخی از شما بپرسید آیا برای تدریس برخط هم می‌توان طراحی آموزشی را انجام داد؟ پاسخ آری است. نمونه‌ای از طراحی فعالیت‌های مرتبط با تدریس برخط در زیر آورده شده است:

کو و راسن ۲۰۰۴ (ترجمه قادری و همکاران، ۱۳۹۳) تعریف ساده‌ای از تدریس برخط ارائه کرده‌اند: تدریس برخط به معنای ارائه کل درس یا بخشی از آن از طریق اینترنت است. در تکمیل این تعریف می‌توان افزود که مدرس برخط موفق نیز کسی است که در محیط مجازی وظیفه پرورش ذهن و حتی جسم و ایجاد محیطی سالم برای یادگیرنده خود را بر عهده می‌گیرد.

دانش‌آموزان ما نیازمند کسب اطلاعات و ترکیب آن‌ها برای عرضه به مردم هستند. در حین عرضه اطلاعات، با مردم تعامل یا پیوند عاطفی برقرار می‌کنند و این کلید موفقیت آن‌ها در اجتماع است. برای موفقیت در این امر نیازمند راهنمایی معلمان و مربیان خود هستند.

یادگیری الکترونیکی به معنای جست‌وجو در سایت‌ها و استفاده

آنیموتو یک ابزار ایجاد فایل‌های تصویری است که معلمان و دانش‌آموزان می‌توانند برای کلاس درس، محیط‌های یادگیری مجازی یا برای رویدادهای خاص از آن استفاده کنند

مطالب (متن، عکس، فیلم و...) را نیز مطابق طرحی از پیش تعیین شده می‌نویسیم؛ هنگامی که مخاطبان به کلاس آمدند، هر کدام عینکی هوشمند به چشم می‌زنند و مطابق الگوی از پیش تعیین شده، با دوربینی با قابلیت بزرگ‌نمایی عالی، روی مسیری مشخص، همراه توضیحات ما، مطالب را پیگیری می‌کنند! Prezi در واقع همین کار را می‌کند؛ یک صفحه آماده در اختیار می‌گذارد تا بر مبنای یک نقشه طراحی‌شده محتوا را سازمان‌دهی کنیم. هر موضوعی را می‌توان از این طریق ارائه کرد. ما هنگام اجرا می‌توانیم توضیحات را روی هر فریم ارائه کنیم و به فریمی دیگر برویم و در نهایت یک انیمیشن زیبا و پویا از ارائه داشته باشیم.

ایده‌هایی برای استفاده

در زمان استفاده از پاورپوینت، پرزی گزینه‌های بصری پویاتر و جذاب‌تری فراهم می‌کند. علوم نوآور و معلمان ریاضی در تمام دوره‌های تحصیلی، برای توضیح مفاهیم کلیدی به دانش‌آموزانشان، می‌توانند از این ابزار استفاده کنند.

تصور کنید شما یک کلمه می‌نویسید و در مورد آن توضیحاتی می‌دهید. بعد با کلیک کردن داخل آن کلمه شیرجه می‌روید! در دل آن یک جمله و داخل آن جمله یک عبارت و داخل عبارت یک فیلم پنهان ساخته‌اید! هنگام اجرا هم با بزرگ‌نمایی مرحله به مرحله، مدام خرگوش از کلاه شما بیرون می‌پرد!

چند ویژگی مثبت پرزی

- پرنگ بودن نقش خلاقیت و داشتن خلاقیت بیشتر.
- اشتراک‌گذاری ارائه ساخته شده با سایر کاربران در فضای ابری که البته با خرید اعتباری می‌توان از فضای عمومی به فضای اختصاصی نقل مکان کرد.
- دسترسی برخط در محل کار یا خانه برای ویرایش و توسعه ارائه.
- امکان اضافه کردن انواع فرمت‌ها به پرزی از جمله عکس، پی‌دی‌اف، پاورپوینت، عکس و فیلم.
- درج مستقیم فایل از اینترنت به «پرزی». در صورت برخط بودن، می‌توان با قسمتی که خود نرم‌افزار در ستون کناری راست در اختیار می‌گذارد، به جست‌وجوی محتوا و انتقال آن به ارائه پرداخت.
- بهره‌گیری از کتابخانه عظیم پرزی که انواعی از محتوا و قالب‌های آماده دارد. این نمونه‌ها برای شروع کار با پرزی راهنمای خوبی هستند.

معرفی ابزارهای رایگان تدریس برخط

در این بخش، پنج ابزار برخط رایگان برای آموزش و یادگیری معرفی می‌شوند که در حوزه تدریس برخط (آنلاین) از آن‌ها استفاده می‌شود.

وال ویشرا^۱

در نگاه اول ممکن است تصور شود این ابزار محدودیت کاربرد دارد، اما به زودی متوجه می‌شوید که آن را می‌توان جایگزینی دیجیتال برای تابلوی اعلانات دانست.

این ابزار اجازه می‌دهد کاربران به ساخت دیوار مجازی برای کلاس درس اقدام کنند، بدین معنا که می‌توان تصاویر، انواع صدا، لینک وب و فیلم را ارسال و پیغام‌گذاری کرد. برای نقشه ذهنی، نگه‌داری یادداشت‌ها و نشانی وب سایت‌های مفید نیز استفاده می‌شود. اما قدرت واقعی آن در توانایی‌اش برای فراهم کردن زمینه فعالیت‌های مشترک است. با اشتراک‌گذاری منابع یک شکل یا آدرس وب (URL) در کلاس، هر فرد می‌تواند گروه یا حتی کل مدرسه را در فضای مجازی ببیند و در طول سال با آن‌ها همکاری و هم‌فکری کند. نکته قابل ذکر اینکه معلمان باید برای کنترل، بارگذاری و ارسال پیام‌ها و جلوگیری از ارسال پیام‌های آسیب‌زا تنظیمات امنیتی لازم را پیش‌بینی کنند.

نکته‌های کاربردی: با این ابزار دانش‌آموزان می‌توانند نقشه ذهنی تهیه کنند یا تابلوهایی با حالت‌های متفاوت، برای پروژه‌های تحقیقاتی خلاق در موضوع خاص خود ایجاد کنند؛ و روی دیوار مجازی نیز می‌توان با موضوعات مشترک بحث‌های عمومی را به کمک معلمان آغاز کرد.

چگونگی سنجش و ارزشیابی کار دانش‌آموزان

از آن‌جا که این برنامه‌ها قابلیت فارسی شدن هم دارند، معلمان می‌توانند از این ابزار برای جمع‌آوری اطلاعات از کار و تلاش دانش‌آموزان، بازخورد و تقویت اعتمادبه‌نفس آن‌ها بهره بگیرند.

پرزی^۲

ابزار «پرزی» برداشتی است مجازی و البته هوشمندانه از تابلوی کلاس (تخته‌سیاه یا سفید) تصور کنید ما به عنوان معلم ارائه دهنده درس، قبل از شروع تدریس، به کلاس می‌آییم و محتوای مورد نیاز برای ارائه در کلاس را با نظم و دقت خاصی روی تخته می‌نویسیم! روند پیگیری

استادی بلو^۴

ابزاری برای بازدید و ارزیابی است که به معلمان و دانش‌آموزان اجازه می‌دهد مجموعه‌ای از برگه‌های تمرین تصویری دیجیتال ایجاد و آزمون برخط مبتنی بر آن‌ها را تولید کنند. این آزمون براساس آهنگ توانایی یادگیرنده قابل پی‌گیری است. دانش‌آموزان می‌توانند از این ابزار برای مطالعه خود هدایتی استفاده کنند. آن‌ها حتی می‌توانند برای آماده شدن در امتحان با بقیه دانش‌آموزان کشور تمرین کنند. در واقع استادی بلو فلش کارت‌های دیجیتالی هستند که محیطی واقعی می‌سازند. می‌توان صدا و تصاویر را به صورت کارت‌هایی آپلود و فراگیرندگان را به صورت صوتی و تصویری با یکدیگر درگیر کرد. به علاوه، می‌توان محرک‌هایی به یادماندنی برای اصطلاحات و مفاهیم اساسی که دانش‌آموزان ممکن است نیاز به یادآوری داشته باشند، تدارک دید.

این کارت‌های دیجیتال آن‌لاین هستند و در صورت متصل بودن به اینترنت، امکان دسترسی به آن، حتی به وسیله تبلت‌ها هم امکان‌پذیر است.

مثال‌های موردی: برای مثال، در درس زبان انگلیسی می‌توان کارت‌هایی را شبیه‌سازی کرد و صدای افرادی را هم در آن قرار داد. در این صورت، هم تصویر گرافیک خوبی وجود خواهد داشت و هم صدا را می‌توان شنید. این ابزار راهکار مناسبی برای معلمان زبان خارجی است که می‌خواهند با ساخت کارت‌های لغت و بیان و تلفظ آن‌ها برای دانش‌آموزان، به یادگیری آن‌ها کمک کنند.

استوری برد^۵

آنیموتو ما را به استفاده ترکیبی از محتوای عکس و ویدئو برای ترویج کارهای منحصر به فرد و خلاق از دانش‌آموزان مدرسه قادر می‌سازد. معلمان نیز می‌توانند با کد مری، به حساب‌های شاگردان دسترسی داشته باشند تا بتوانند فعالیت‌ها را نظارت و بررسی کنند.

استوری برد ابزار زرق و برق‌داری است با طیف وسیعی از کاربردهای عملی؛ با حرکت در مسیری از کلیدهای مرحله‌های ۱ و ۲ که تلفظ خواندن و نوشتن است، به کلیدهای مرحله ۳ که فناوری اطلاعات و ارتباطات است. دانش‌آموزان از این طریق می‌توانند از صدها تصویر هنری در طیف وسیعی، با کیفیت بالا، برای نشان دادن محتوای مورد نظر خود استفاده کنند.

معلمان می‌توانند با ثبت و اضافه کردن دانش‌آموزان به این کلاس مجازی، قابلیت نظارت بر فعالیت‌های آن‌ها را داشته باشند. یکی از ویژگی‌های بزرگ این ابزار آن است که نیاز نیست یادگیرنده حتماً از یک نشانی ایمیل ثبت نام کند، بلکه می‌تواند از طریق کاربران دیگر گروه‌ها در کلاس شرکت کند.

* پی‌نوشت‌ها

1. Wall wisher
2. prezi
3. Map Layout
4. study blue
5. Animoto
6. storybird

* منابع

۱. داولی، لیزا (۱۳۹۳). ابزارهایی برای موفقیت در تدریس آن‌لاین. ترجمه مصطفی قادری، مریم جابر، وحید حشمتی، پروین حبیبی، سمت. تهران.
۲. کلارک، آلن. مهارت‌های یادگیری الکترونیکی. ترجمه رضوان حکیم‌زاده و سیدامین موسوی. تهران: آیتو، سایت روش تدریس.
۳. داریوش نوروزی و سیدعباس رضوی (۱۳۹۰). مبانی طراحی آموزشی. سمت. تهران.
۴. مایلی اسپرنگر (۱۳۹۳). آموزش مبتنی بر مغز. ترجمه سالار فرامرزی، ندا زعیم و مرجان خنیا. دانشگاه اصفهان.
۵. علی صفایی حائری (۱۳۸۶). مسئولیت و سازندگی. انتشارات لیل‌القدر.
۶. مشایخ فریده (۱۳۹۰). آموزش برخط. انتشارات آگه. تهران.
7. www.alphr.com/features/372979/10-free-online-

آنیموتو^۵

آنیموتو یک ابزار ایجاد فایل‌های تصویری است که معلمان و دانش‌آموزان می‌توانند برای کلاس درس، محیط‌های یادگیری مجازی یا برای رویدادهای خاص مدرسه مانند روز پدر، روز مادر و روز معلم یا برای ایام شهادت امامان و ولادت‌ها از آن استفاده کنند و فیلم‌های پویای خود را در آن به صورت تصویر، متن، ویدئو و موسیقی آپلود کنند. آنیموتو یک ابزار رویداد ایده‌آل و جعبه مخصوص قرار دادن فیلم و عکس و به اشتراک‌گذاری فیلم دانش‌آموزان مدرسه و رویدادهای آن است؛ ابزاری لذت‌بخش که شاگردان می‌توانند با به کارگیری آسان فیلم‌ها و کلیپ‌های خود، به صورت تعاملی از آن در یادگیری فیلم‌سازی استفاده کنند.